

NA ŚWIĘTO ZIEMI CHEŁMSKIEJ

1937

JEDNODNIÓWKA -- PROGRAM

NAKŁADEM PARAFII MARIACKIEJ W CHEŁMIE

**NA ŚWIĘTO
ZIEMI CHEŁMSKIEJ
1937**

Długi łańcuch zdarzeń,.. kolorowy film historii Chełmszczyzny,.. to bohaterskich walk, to pełnych grozy wypadków, to tryumfów i entuzjastycznych wzlotów, to klęsk i upadków. Tem zaś, co te obrazy spaja i jest wspólnem dla wszystkich — jest cześć dla Matki Bożej. Wrośnięci w tradycję minionych pokoleń, łączność tę musimy utrzymać i przekazać tym, którzy po nas przyjdą. Widomym znakiem tej łączności jest Święto Ziemi Chełmskiej — Narodzenie Najświętszej Maryi Panny, które od wieków gromadzi na Górcie, duchowym centrum Chełmszczyzny — tysiączne zastępy ludzi na tej ziemi osiadłych. I rzesze te dziś taksamo, jak ich pradziadowie niegdyś, uciekają się do pomocy nadprzyrodzonej Matki Bożej. I nie tylko to jest ważne czy ten ślepiec odzyska tu wzrok, czy ten kaleka zostawi tu swoje kule, bez porównania ważniejszym jest czy my wszyscy tu zebrani potrafimy poczuć się rodziną bez względu na nasze wykształcenie, zamożność, czy poglądy, czy, gdy się rozejdziemy będziemy tęsknić do ponownego spotkania w roku przyszłym, czy życie nasze codzienne w ciągu tego roku będziemy się starali związać z tą wiarą, która nas przywiodła dziś na Górkę, więc jednym słowem: czy staniemy się prawdziwymi chrześcijanami, dziećmi Marii Niepokalanej, wyznawcami Chrystusa...

Rola Matki Boskiej Chełmskiej

Nie będziemy tu mówić o roli Matki Boskiej wogóle.

Rola Jej czyli znaczenie, a określiwszy ściślej udział w istnieniu ludzkości, z jednej strony wykazuje się, jako przebogate w formy działanie, z drugiej strony da się sprowadzić do syntetycznego określenia jego, jako orędownictwa.

Temat to jednak olbrzymi i niedający się wyczerpać.

Gdy natomiast do rozważania roli M.B. dorzucamy tytuł Jej jako Chełmskiej, wówczas myśl główna nabiera obok ogólnego, jakiegoś specjalnego znaczenia.

Ten regionalizm związany z osobą Matki Bożej budzi pewne refleksje.

Jedno jest niewątpliwe: Matka Boska obrała Sobie Chełm na miejsce pobytu, upodobała go Sobie, uświęciła go Swoją obecnością. Lecz to nie wszystko. Fakt ten nie może być czymś przypadkowym. W łańcuchu przyczynowości i celowości dziejowej, kierowanej przez Opatrzność, fakt ten jest jakąś wielką przyczyną, jakimś wielkim celem.

Z historii Ziemi Chełmskiej wiadoma jest i ogółowi dość znana rola obrazu Matki Bożej Chełmskiej.

Dla przypomnienia tylko przytoczę tutaj cudowne działanie Bogarodzicy z obrazu chełmskiego w wieku XVII, w którym to zanotowano znaczną ilość nadzwyczajnych uzdrowień, doznanych za przyczyną Matki Boskiej Chełmskiej.

W ramach tego samego wieku notują znamienne rolę, jaką odegrał wizerunek Matki Boskiej Chełmskiej w pewnym okresie rządów króla Jana Kazimierza.

Władca ów szczególną czcią otaczał cudowny obraz, w ważniejszych chwilach życia pragnął go mieć przy sobie, jego obecności zawdzięcza sławne zwycięstwo pod Beresteczkiem. Już wtedy chwała obrazu dosięga szczytu; jej wyrazem staje się koronacja obrazu w r. 1765.

Te epizody niemałej wagi świadczą dobitnie o wielkim znaczeniu obrazu Matki Boskiej Chełmskiej.

Lecz nie można poprzestać na nich, gdy się szuka celu przebywania Matki Bożej w grodzie chełmskim i Jej jakiegś szczególniejszej roli. Wizerunek Bogarodzicy Chełmskiej dzieli wiernie dolę swej ziemi. Parokrotnie przechodzi w obce ręce, parokrotnie też bywa wywożony z Chełma. Wraca doń jednak uparcie i wiernie, jakby z pośpiechem, jakby z troską i w oczekiwaniu na coś.

Tymczasem od chwili unii brzeskiej upływają powoli 3 wieki. Nad ziemią chełmską gromadzą się ciężkie chmury. Zbliża się okres trudnej, niemal ponad ludzkie siły próby. Okres powtórzonych dni pierwszego chrześcijaństwa, dni neronowych. Rozszalało się okrucieństwo, gwałt i przemoc. Zebrane w jedno,

uderżyły z huraganową siłą w serca ludzkie, zwały się ze straszliwą wściekłością dwie moce: zło i dobro. Rozpoczęło się krwawe męczeństwo.

Nad Ziemią Chełmską zawisł ciemny opar krwi i zasłonił wszystko... Po długim czasie ukazała się Ziemia Chełmska oczom całego narodu; cicha była i zboląta po dniach pogrzebów, pokryta wzgórzami mogił i krzyżami grobów, przesycona krwią i łzami.

Lecz już wiedziano: zwyciężyła!

Lud chełmski wytrwał. Wyznał głośno i mężnie swe credo, wyrzucił je z serc krzykiem ogromnym na całą Polskę, na cały świat.

A świat się zdumiał. Skąd taka moc, skąd tyle męstwa? Kto dał tym sercom twardość, kryształowość, czystość i piękność diamentową?

Kto?

Ona Jedna, Królowa Męczenników Chełmskich.

Przez całe wieki wychowywała i kształciła te pokolenia, które w wieku XIX-tym miały wydać z siebie tylu i takich męczenników. Jak Pedagog kształciła serca ludzkie mądrze i świadomie, jak Snycerz kuła je i hartowała umiejętnie, jak Artysta ozdabiała je i upiększała pilnie, jak Matka kochała i pieściła miłosnie.

Więc drzewo wydało bujne i piękne owoce, a owoce rozsiała nasiona. Tryumf ducha, tryumf katolicyzmu i polskości ludu chełmskiego, oto dzieło Matki Bożej Chełmskiej.

Specjalny rys oblicza Bogarodzicy Chełmskiej zdaje się potwierdzać Jej szczególną rolę i zadanie. Obok powagi maluje się na Jej obliczu słodycz i miłość!

Pochyleniem głowy wyraża gotowość słuchania i skwapliwość brania w Swe serce wszystkich spraw ludzkich.

Wierna ludowi chełmskiemu, pragnie nawzajem jego wierności. Wychowawczyni jego — pragnie w dalszym ciągu wychowywać swój lud chełmski.

Ona chce, by potomkami olbrzymów duchowych były olbrzymy, a nie karły.

A jak ongi wychowała tych, którzy umieli ginąć dla Boga i Ojczyzny skutej — teraz wychowa pokolenia umięjące żyć dla Boga i Polski wolnej.

A chwila obecna woła o ludzi - olbrzymów, o ludzi hartownych, nieugiętych, prawych i bożych.

A wszak pod znakiem Marii zwyciężski my lud!

Z. K.

KSIAŻKI DO NABOŻEŃSTWA, DEWOCJONALIA

jak również książki różne do czytania

SA DO NABYCIA NA GÓRCE

przy odpowiednich stoiskach

Program Święta Ziemi Chełmskiej

(6 — 15 IX. 1937 r.)

I. PORZĄDEK NABOŻEŃSTW:

6. IX, poniedz.: Msze św. o godz. 6, 7 i 10-tej z kazaniem
Nieszpory o godz. 18-ej
7. IX, wtorek: Msze św. o godz. 6, 7 i 10-tej z kazaniem
i Nieszpory z wystaw. Najśw. Sakr., i kaz.
i procesją o godz. 18-ej.
Adoracja Najśw. Sakram. od godz. 21 do 23-ej.
8. IX, środa: godz. 6 — Prymaria i śpiew godzinek.
" 7 — Msza św. dla organizacji religijnych
i wsp. Kom. Sw.
" 8 — Msza św. cicha.
" 9 — Msza św. dla przedstawicieli władz.
wojska, szkół i organizacji Społecz.
Pożądane poczty ze sztandarami.
" 10 — Cicha Msza św.
" 11 — Suma z wystaw. Najśw. Sakr.
wewnątrz Świątyni Koncelebrowana przez J. E. X.
Biskupa i Msza św. nazewnątrz oraz Kazania w
świątyni i z balkonu. Po Mszy św. — procesja:
godz. 18 — Nieszpory z wystaw. Najśw. Sakr.,
kazaniem i procesją.
9. IX, — 15, IX. Msze św. o godz. 7, 8 i 9-tej.
Nieszpory z wystaw. N. Sakram., kazaniem
i procesją o godz. 18-ej.
12. IX, Niedziela g. 7 — Msza św. i śpiew godzinek.
godz. 8¹/₂ — Nabożeństwo dla szkół
" 9¹⁵/₁₅ — Msza św. dla wojska
" 10 — Nabożeństwo nadawane przez radio.
" 11 — Cicha Msza św.
" 17 — Nieszpory z wystawieniem N. Sakr.,
kazaniem i procesją.

W poniedziałek 6 IX o godz. 10 rano po Mszy św. nastąpi w
odnowionej już Świątyni na górcę

UROCZYSTE ODSŁONIĘCIE

CUDOWNEGO OBRAZU M. B. CHEŁMSKIEJ

II. PROGRAM RADIOWY NA 12. IX, NIEDZIELA. Sprawozdawca radiowy Profesor Henryk Mościcki.

Godz. 9/30 — pieśni regionalne w wykonaniu chorów: par. Mariackiej pod dyr. p. Kaczorka i z Sawina pod dyr. p. Zurkowskiego. W następującej kolejności Pieśni: *świętojańskie*: 1. Lata ptasek po olsynie, 2. Kapała się Kasia w morzu: *dożynkowe*: 3. Ej do staja moj Zagonku, 4. Latają ptaski; *weselne*: 5. Pocoś ty mnie moja mamoo..., 6. Wyszła Marysia; *różne*: 7. Oj wie Kuniu..., 8. Łuniec prosty, 9. Mamo, moja mamoo, 10. Matulu, tatulu..., 11. Cytiry Jasio kunie miał, 12. Ej, osa, osa... *N.B.* Numery 1, 3, 4, 5, 7, 8 i 10 wykona chór par. Mariackiej, zaś N-ry 2, 6, 9, 11 i 12 — chór kościelny z Sawina.

Godz. 10 — transmisja Nabożeństwa z Kościoła Mariackiego na Górcę.
Kazanie wygłosi X. German Gawroński, pieńia Kościelne wykona chór Katedralny pod. dyr. J. Kaczorka.

Ponadto pogadankę dla dzieci wygłosi Prof. E. Denkiewiczowa w jednej z porannych audycji szkolnych między 7 a 11-tym września.

III. PRZEDSTAWIENIA w dn. 7 i 8. IX w wielkiej Sali na Górcę sztuki w 4-ch aktach pod tyt.: „Tarczyjusz”. Pocz. o god. 19

W Hiszpanii

List pasterski episkopatu hiszpańskiego w sprawie wojny domowej stwierdza, iż przez podpalanie kościołów i rozruchy w Madrycie i prowincji od lutego do lipca 1936 r. zniszczono lub sprofanowano 411 kościołów i popełniono przeszło 3 tysiące zamachów.

„Módlmy się — wołają biskupi — by w Hiszpanii uspokoiły się nienawiści i zbliżyły do siebie dusze ludzkie”.

Chelmszczyzna w dziejach Polski

Ziemia Chełmska w dziejach Polski porozbiorowej zapisała swe karty krwią i złotem przywiązania do kultury polskiej i wiary katolickiej.

Gdy po roku 1863 na wszystkich ziemiach polskich wróg zdusił ostatnie resztki oporu i walki, tutaj, na Chelmszczyźnie przez długie jeszcze lata wrzała walka i trwały prześladowania tych, co nie chcieli dobrowolnie poddać się ukazom carskim.

Niektórzy, piszący o dziejach martyrologii unitów, czynią pewne wyrzuty Chełmowi, że za mało walczył. Jeżeli jednak weźmiemy pod uwagę, że w Chełmie mieścił się ośrodek, sam sztab nieprzyjacielski do walki z wiarą i polskością Chelmszczyzny, nie będziemy tych zarzutów podtrzymywać, lecz zrozumiemy, że walka z naszej strony musiała być głęboko zakonspirowana w podziemiach dusz. Często brat przed bratem musiał ukrywać swe uczucia i czyny. Ludzie pracujący dla tej samej sprawy i bliscy sobie wzajemnie nie wiedzieli o swych przekonaniach i czynach. Stąd też czyny te, praca i poświęcenie pozostały bezimienne, ukryte na wieki.

Jednak owoce pozostały. Chełm był symbolem walki i wytrwania. Z chwilą, gdy karząca ręka Sprawiedliwości Boskiej wymiotła stąd wroga, okazało się, że Chełm jest miastem może bardziej polskim, niż wiele innych. Życie i duch polski zaczęły tutaj kwitnąć i rozkrzewiać się bujnie.

Jeszcze wrzała wojna, pękały granaty, padały trupy, na miejsce jednego okupanta zjawili się drudzy, a już wyszły z podziemi istniejące tajnie szkółki, powstawały nowe....

W chwili powstania Państwa Polskiego wszakże Chełm równocześnie prawie z Krakowem, a na wiele dni przed Warszawą zrzucił jarzmo niewoli. Gdyby Chełm i Ziemia Chełmska nie miała przepojonych duchem patriotyzmu obywateli, nie dałoby się tak prędko tutaj sformować z ochotników pierwszego pułku szwoleżerów, który w pierwszych, dosłownie, dniach istnienia Niepodległej Polski poszedł za Bug rozszerzać jej granice.

Chełmszczyzna więc naprawdę może się poszczycić, że w dziejach Polski cierpiącej, a następnie zmartwychwstającej i walczącej o wolność i potęgę ma krwią zapisane karty.

Żyje tu i panuje nie tylko bohaterski żołnierz z bagnietem i policjant stojący na straży ładu i porządku, lecz przede wszystkim ofiarny obywatel, ożywiony duchem polskiego patriotyzmu i przywiązania do mowy i wiary ojców swoich.

Święto Ziemi Chełmskiej 8 września jest właśnie co roku najwymowniejszym dowodem tego przywiązania do Wiary.

Święto Ziemi Chełmskiej obchodzone w wolnej Ojczyźnie, przy udziale nie tylko przedstawicieli wojska i władz państwowych, ale także najszerzych warstw społeczeństwa — jest jednocześnie dowodem tryumfu polskości i otuchą na przyszłość.

K. Czernicki

ZIEMI CHEŁMSKIEJ W DNIU ŚWIĘTA.

O jednej porze, każdego roku,
W miesiącu wrześniu wita Cię lud,
O, Ziemi Chełmskiej Panienko święta,
Ty, coś bez zmały grzechu poczęła,
Przyjm nasze modły, łzy i trud.

Tu, gdzie w ołtarzu w katedrze chełmskiej
Obraz Twój święty Maryjo łśni,
Tu się zgromadził lud rozmodlony,
Tu na cześć Twoją biją dziś dzwony
I pieśń ku Tobie szczerza brzmi:

Panienko Chełmska, Polski Królowo!
Stwórz twierdzę mocną z naszych dusz,
Zapalaj w sercach miłości ogniska,
Niech wiara, nadzieja płomieniem z nich tryska,
Bezbożne twierdze Mario krusz!

Dodaj nam siły, tej siły ducha
I wiary mocnej w sztandar Twój.
A gdy do walki z frontem szatana
Staniemy w Jmie Chrystusa Pana,
Błogosław nas na Święty Bój!

J.S.

Chcę zostać misjonarzem!...

Kim chcesz być jak dorośniesz? — Ja będę żołnierzem; ja maszynistą; zawsze będę jeździł; ja będę marynarzem, ja doktorem, a ja misjonarzem! To są odpowiedzi chłopców, gdy mają 10—12 lat i gdyby choć połowa z tych, którzy się w tych latach deklarowali na apostołów do krajów pogańskich wytrwała w tych zamiarach, to byśmy dziś nie mieli takiego zjawiska, że jeden nieraz misjonarz pracuje na terenie dwa razy większym niż Polska.

Niestety, obudzone pod wpływem zazwyczaj lektury „Murzynka” pragnienie udania się do Afryki, czy Azji, żeby tam jak ci bohaterscy dobrzy misjonarze nawracać Murzynów, czy Chińczyków słabnie stopniowo, aż wreszcie schodzi do rzędu miłych wprawdzie, ale mglistych, z pobłażliwym uśmiechem traktowanych wspomnień dzieciństwa. Zdarza się przecie czasem, że jakiś starszy pan wspomni w towarzystwie, zwłaszcza gdy w nim jest ksiądz, że w młodości swej chciał zostać misjonarzem i rad jest bardzo, że jednak kiedyś był aż tak odważny.

Wielu jednak nie wie, że można być misjonarzem nigdy nie opuszczając swego miasta, czy swojej wioski; bo i tu jest bardzo dużo rozmaitych rodzaj pracy misyjnej czekającej na apostołów, którzyby ją podjęli. Dziś wskażę tylko parę z nich.

Przedemną leży zestawienie dochodów Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary z jednej diecezji: ze składek członkowskich

na P.Dz.R.W. wpłynęło zł. 8.626.41. Ofiary na poszczególne placówki Misyjne 2.107,50, za staniol i zużyte znaczki pocztowe 1.439,77. Tak, za te znaczki, których tysiące marnuje się rozdartych przy niezręcznym otwieraniu listów, na które większość nie zwraca uwagi i za staniol, który po zjedzeniu cukierka czy czekolady zwijamy w kulkę i wyrzucamy, misjonarze w kraju w jednej tylko diecezji otrzymali tysiąc czterysta trzydzieści dziewięć złotych, to znaczy sumę, która może wystarczyć w niektórych krajach misyjnych na utrzymanie całoroczne dziesięciu katechistów, albo ochronki na kilkadziesiąt sierot murzyńskich.

Nauka Chrystusa Pana, to nauka miłości, zaś mowa miłości, to szpital bezpłatny dla ubogich, to ochronka czy sierociniec, to szkoła, to wszystko co miłość bliźniego nam dyktuje, to każdy dobry czyn. Na to trzeba pieniędzy — miłość je znajdzie, wyrwie nawet z mozolnie zbieranych i segregowanych zużytych znaczków. Ta mowa miłości, którą misjonarz chrystusowy przemawia najpierw do pogańskiego Murzyna czy Papuasa jest najskuteczniejsza.

Chcesz być misjonarzem? Chcesz uczestniczyć w tym największym dziele dawania ludziom szczęścia? Czytelniku drogi, znam Twą szlachetną duszę, dobre serce, widzę, że chcesz. Zapisz się więc do Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary, obowiązki są tak małe, a korzyści jakże wielkie; zorganizuj też zbiórkę znaczków pocztowych: postaw na swoim biurku, czy szafce pudełko jakieś i składaj tam znaczki pocztowe oderwane z kawałkiem koperty, żeby je przez odklejenie nieumiejętne nie niszczyć. Pracujesz w biurze? zrób to samo w biurze i poproś swoich kolegów, żeby tam również składali tak znaczki jak staniol, a gdy pudełko się napęlni przynieś księdzu, a on poszle je dalej.

To jeden sposób zostania misjonarzem nie wyjeżdżając z Polski. Ale jest i drugi.

Czy wiesz, że jeszcze niespełna siedemdziesiąt lat temu nie było w Chełmszczyźnie innej ludności, niż katolicka, unicka, a teraz mamy przeszło dwadzieścia tysięcy schizmatyków. Skąd się w ciągu tak krótkiego czasu tylu wzięło prawosławnych? To są ci bracia nasi, których rodzice siłą, nahajką zapędzeni zostali do cerkwi; których rodzice z narażeniem życia i mienia przekradali się nocami, by po lasach słuchać Mszy św. przez katolickiego księdza odprawianej; których rodzice już byli w grobie wprzód, nim przegraną wojną i rewolucją strwożony wróg nie wydał „ukazu tolerancyjnego” pozwalającego na przechodzenie na katolicyzm. — Chcesz być apostołem? — Idź do tych braci naszych zbłąkanych, mów im, że jednej krwi jesteśmy i jednej wiary być musimy jak nasi ojcowie. — Gdy jesteś sąsiadem — mów to życzliwością swoją, usługowością, przyjacielską radą... Gdy jesteś zwierchnikiem — mów jak ojciec, któremu na sercu leży dobro dziecka... Gdy jesteś nauczycielem — mów o niezapomnianej chwili zbratania w 1596 r., o bohaterstwie w prześladowaniach, nie tylko dojrziałych mężów, ale i ko-

biet, a nawet i dzieci. Mów o radości wyzwolenia w 1905 r. i o smutku, że nie wszyscy jeszcze do jedności wrócili... Gdy jesteś kapłanem — mów o tej miłości i tęsknocie Matki - Kościoła — która czeka na swoje dzieci.

W poczynaniach swoich misyjnych zwracać się mamy o pomoc do Tej, która z Górki Chełmskiej króluje nad naszą Ziemią, a jest Królową Nieba i Ziemi, bo jej w pierwszym rządzie zależy na tym, by w Królestwie zgoda i jedność panowała i by wszyscy ludzie wielbili i kochali Jej Syna.

W. F.

K i e d y ż ?...

I znów znaleźliśmy się w przededniu Święta Narodzenia Matki Bożej, najmilszego Święta Ziemi Chełmskiej.

Rzesze pielgrzymów wyruszą ze swych siedzib i podążą w kierunku Chełma; wzrok idących wybiegnie do znanych konturów wyniosłej Górki Chełmskiej z królującą na niej katedrą.

A świątynia oczekuje...

Wchodzących wita czarowną jasnością ścian, cudowną i podniosłą harmonią bieli, światła i barwy kwiatów.

Ten nowy, nieznany jej urok pociąga oczy, rozjaśnia je zachwytem i radością.

Swieżość i jasna biel wnętrza świątyni spływa strumieniem ulgi do serc przybyłych tutaj do źródła oczyszczenia, łaski, pociechy i mocy.

Oto zniknęły już, jak dręczące widmo, ślady obcości, ruiny.

Zbiorowa ofiarność, zbiorowy trud, wysiłek i energia dały życie i moc niszczącym murom, okryły je ubogą wprawdzie, lecz jasną, miłą oczom szatą.

I tak oto dokonuje się corocznie, codziennie cud przekształcania drogiego zabytku, cud zbiorowego wysiłku i poświęcenia.

Krok za krokiem, wolno, lecz wytrwale idą prace naprzód; dłonie miłośnie wygładzają i upiększają mury, w których przebywa Cudowna Pani Chełmska, relikwia chełmskiej ziemi. Lecz sercom marzy się ciągle upragniona świetność świątyni. Marzy się wspaniały ołtarz, z którego szczytu spoglądać będzie Ta, co uzdrawia chorych i umacnia wiernych.

Marzą się potężne tony organów, któreby uderzyły w serca ludzkie i porwały wicherem w jeden chór modlitewny.

I marzy się spiszowy głos dzwonu, który srebrem zadzwieczy w powietrzu i popłynie w dal coraz cichszy i cichszy...

Marzy się sercom świetność Domu Bożego, który teraz choć uśmiechnięty i jasny, stoi ubogi i cichy.

Ubogi w ozdoby, lecz bogaty w serca zawsze jednako zapalne, ofiarne i wierne.

Do tych serc biegnie wołanie o pomoc i tęskne pytanie:

Kiedyż..?

Kiedy świątynia stanie w świetnej odnowionej szacie?

Kiedy umocni się tak, by mogła stać przy naszym boku i być niezniszczalną twierdzą nam i tym, którzy po nas przyjdą?

Kiedyż..?

Z. K.

PODZIĘKOWANIE.

Komitet Obchodu Święta Ziemi Chełmskiej poczuwa się do miłego obowiązku złożenia Polskiemu Radju Serdecznego podziękowania za transmitowanie w dn. 8. IX. 1937 r. już po raz piąty uroczystości ze Świątyni na Górcę Katedralnej w Chełmie.

W imieniu wiernych rzesz ludu chełmskiego składamy serdeczne Bóg zapłać!

K o m i t e t.

Do P. P. Właścicieli domów:

przy ulicach: Lubelskiej, Kolejowej, Sienkiewicza, Hrubieszowskiej, Kopernika, obłońskiej, Pierackiego, Reformackiej, Młynarskiej, Katedralnej, Bydgoskiej, Zwirki, Bogdanowicza, Słowackiego, Działek Urzędowych, Kolejowych, rzemieślniczych, Wojskowych oraz P.P. Lokatorów, posiadających f r o n t o w e o k n a.

Komitet obchodu Święta Ziemi Chełmskiej, uprzejmie prosi W. Panów o łaskawe udekorowanie domów i okien flagami państwowymi, zielenią, godłami państwowymi, obrazami religijnymi, dywanami, a wieczorem światłem.

Udekorowanie winno trwać od 7. IX. godz.14 Do 8. IX. godz. 20.

Zanieś ze Święta Ziemi Chełmskiej swoich domownikom pamiątki z Chełma oraz dobre książki, które nabyć możesz w kioskach i przy stolikach na Górcę.

O chrześcijański handel, przemysł i rzemiosło

W Chełmie działają już organizacje specjalne, które dążą do unarodowienia i uniezależnienia naszego życia gospodarczego. Praca w tym kierunku ma szczególne znaczenie i doniosłość dla całego Państwa, a zwłaszcza dla miast i miasteczek. Całe społeczeństwo powinno swym współdziałaniem poprzeć ją w zgodnym wysiłku.

Chcąc przyczynić się do przyspieszenia tej nad wyraz pożytecznej akcji — podajemy poniżej w niniejszej Jednodniówce wykaz firm, sklepów, warsztatów i t.p. chrześcijańskich, nadmienając, iż w ostatnich miesiącach powstało szereg nowych placówek, które wypełniły nareszcie w części dotychczasowe luki.

Popierajmy firmy chrześcijańskie

Księgarnie, artykuły szkolne, papier i przybory piśmienne

„Promyk”	ul. Lubelska	31
Z. Zającówna	ul. Lubelska	32
A. Kowalczyk	ul. Lwowska	9

Drukarnia

„Zwierciadło”	ul. Lubelska	56
---------------	--------------	----

Oprawa książek

Kwiatkowska	Sienkiewicza	16
-------------	--------------	----

Oprawa obrazów

Kabala	ul. Lubelska	78
--------	--------------	----

Biura pisanie podań

Kurka	Podwalna	18
Paszyz	Kopernika	28

Fabryka odlewów

Gasner, K. Najdker i		
W. Orłowski	Pocztowa	62

Biuro elektrotechniczne

Inż. Jodko Witold		
„Technika”	Lubelska	43

Materiały opałowe i budowlane

„Technopolit”	Pierackiego	8
---------------	-------------	---

Biura techniczne

Kontowt Tomasz	Lubelska	73
Mazurkiewicz Ignacy	”	59

Narzędzia i artykuły roln.

nawozy sztuczne

Michał Lorenc	Lwowska 9 tel.	37
---------------	----------------	----

Zakład blacharski

Jan Kralkowski	Lubelska	102
----------------	----------	-----

Warsztat mechaniczny

Z. Zgierski	Lubelska	56
-------------	----------	----

Zakład malarski

Jan Mężydło	Lubelska	88
-------------	----------	----

Zegarmistrz

Mańka Józef	Lubelska	75
-------------	----------	----

Zakłady fotograficzne

Czernobajew	ul. Lubelska	69
Foto-Kupś	”	75

Browar Parowy

B-ci Howorków	Trubaków	
---------------	----------	--

Odzież

H. Ludwig — Ubrania gotowe dla dorosłych i dzieci Lwowska 1

Blawaty

Szajbler ul. Lwowska 9
" filia ul. Lubelska 32
Stanik Franciszek ul. Lubelska 45

Galanteria

Kowaczyk J. ul. Lubelska 52
Gogolewska M. " 72
Malinowski Marjan " 45
Kowalczuk Aleks. Lwowska 3
Zajączkowska A. " 3

Kapelusze damskie

Pracownia i sklep
W. Szuleckiej Lubelska 75

Perfumerja

Rokitowski Stan. Lubelska 58

Sklepy z obuwiem i prac. obuwia

Kaczyński Alfons 3-go Maja
Królikowski W. ul. Lubelska 8
Wasilewski i S-ka " 62
Chmielewski i Wleklík " 67

Fryzjerie

Rapnicki Bohdan Lubelska 57
Pietraszewski " 42
K. Folusz " 65
F. Binkiewicz " 71
W. Malowańczyk " 70
C. Dziurawiec " 104
Chaczaturjanc ul. Kolejowa 79
Siewień ul. Sienkiewicza 4

Krawiectwo miarowe damskie i męskie

Pierwsza spółka krawiecka J. Pyc
i A. Chwedczuk Lubelska 93
Zurawski damski Reformacka 16
Czułczyński męski " 33
„Wera” Pr. Mód Damskich 3-go Maja
S. Skórko męski ul. Lubelska 8
W. Skórko męski " 9
M. Pluch męski " 102
Boczkowski męski " 74
Karwat Władysław Pierackiego 5
Pięta Wincenty 3-go Maja

Restauracja-Jadłodajnie-Mleczarnie

„Nowa gospoda” Józef Legaj Lubel. 86
Poznański sklep nabiału Lwowska 9.

filja
Mazurkiewicz Jan Pierackiego 10
Grzywna Lubelska
Saciak ul. Kolejowa 49
Ostrowski " 23
F. Wysocki " 64
Malus " 59
Laworski " 83
Jamińska Pierackiego 10
A. Jaminkowa ul. Lubelska
Spółdziel. mlecz. ul. Lubelska 61 i 127
Adria ul. Lubelska 73
K. Swiderska " 73
Chrześć. jadł. " 91
Z. Głębocka ul. Lwowska
J. Wójcik ul. Podwalna 18

Piekarnie i cukiernie

Cieliński ul. Kolejowa 2
Koziołkiewicz " 77
W. Granatowicz ul. Lubelska 48
„Chełmianka” " 59
E. Zywołkiewicz " 73
S. Marcyniuk " 70 i 48
Celiński " 158
Okolo-Kułek Hrubieszowska 50
J. Jamka " 7

Sklepy rzeźniczkie i wędliniarnie

Jan Kamiński ul. Kolejowa 2
Zukowski Antoni " 19
Zukowski A. filia Lubelska
Szymańska Kolejowa 69
Kubańska " 63
Mazurkiewicz " 74
Sikora " 79
Sóldan " 87
W. Rzepniewska Lubelska 24
E. Strzałkowski " 42
A. Fałkowski " 48
W. Kozak " 68
Janke " 50
J. Wrzos " 92
Z. Młodnicki " 99
A. Borkowska " 113
Z. Dudzisz " 117a
F. Tarajko " 127
Z. Berezecka Lwowska 7 i 11
W. Hojewska " 7
W. Błazucki Hrubieszowska 22
J. Tarajko Pilichonki 22
S. Koszewska 3-go Maja 3

Jatka

Jażdżewski Józef Hrubieszowska 20

Skład apteczny

Łaganowski Jan Lubelska 56

Sklepy tytoniowe

Pawlak Franc.—Hurtownia tył. Lubelska
Czerniakiewicz K. Lubelska 67
Suski B. " 48

Sklepy spożywczo-kolonjalne

Mazurkiewicz	ul. Kolejowa	74
Kluczykowa	"	11
Sadowski	"	15a
Zw. Spółdz. Spoż.	"	59
Spółdz. Spożywcza	"	64
Wojtasiuk	"	20
Mazurkiewicz i S-ka	Sienkiewicza	32
Spółdz. Spożyw.	Lubelska	60
F. Rybińska	Lubelska	65
A. Kańczukowa	"	67
K.L. Muciek	"	86
J. Kutyrowa	"	118
M. Denkiewicz	"	123
Wł. Majewska	"	125
Grzesiuk	"	136
A. Kluczykowa	"	146
Parafinowicz	"	142
Król	"	148
Spółdz. „Pomoc”	Lwowska	7
Wł. Nowicki	"	8
Zajączkowska	"	9
J. Błaszowska	Hrubieszowska	
O. Kapitanówna	"	40
Fogel	"	64

A. Skwaryło	Pilichonki	23
F. Paczosa	"	17
A. Krajewski	Obłońska	23
Kowalska Pl. Dr.	Łuczowskiego	1
Ostrowski Julian	Reformacka	33

Owocarnia — napoje chłodzące

Parol H.	Lubelska	54
Zywotkiewicz	"	73
Wysocka Maria	"	125
Kudrzycki Aleksy	"	2

Pralnie parowe

Łabęcki	Lubelska	58
---------	----------	----

Apteki

Walewski	Lubelska	
Dziemski	Lwowska	7
Papuziński	Lubelska	

Spółdzielnie Spożywców

Społem	Lwowska	
Pomoc	Lwowska	73

SPÓŁDZIELCZA KSIĘGARNIA SZKOLNA

„P R O M Y K”

w CHEŁMIE LUBELSKIM

ma na składzie podręczniki do wszystkich szkół

W każdym polskim domu powinien

być obraz

Matki Boskiej Chełmskiej

7. IX. i 8. IX.

Podążajcie do wielkiej sali Parafialnej na Górcę. O godz. 19 odegrana zostanie przez zespół ceniony i już znany, sztuka w 4 aktach

p. t.

TARCYZJUSZ

Odbito w drukarni
„Z WIERCIADŁO”
Chełm, Lubelska 56.